https://doi.org/10.32849/2409-9201.2025.25.21

УДК 347.9 UDC

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ США

FEATURES OF THE APPLICATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN US CIVIL PROCEEDINGS

Андрій ШАБАЛІН

кандидат юридичних наук, старший дослідник, завідувач відділу

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України (Київ)

Andriy SHABALIN

PhD of Law, Assistant Professor, Senor of the Scientific Department

Scientific Research Institute of Intellectual Property of the NALS of Ukraine (Kyiv)

https://orcid.org/0000-0001-8536-5081

Метою статті є дослідження особливостей застосування сучасних цифрових технологій в цивільному судочинстві Сполучених Штатів Америки. В рамках статті автор зосередив свою увагу на окремих моментах (етапах) пов'язаних із цифровізаціє правосуддя США. Автором вказується, що основою для широкого застосування цифрових технологій в американському цивільному процесі обумовлюється тим, що саме США стала країною де був створений перший транзистор, який став основою сучасної електроніки, згодом США стала батьківщиною першого персонального комп'ютера. Сполучені Штати займають лідерство у створені сучасних цифрових продуктів – програмного забезпечення, інтернет-сервісів, сучасних гаджетів тощо. Поруч із зазначим Америка лідирує і у сфері застосування сучасних правових цифрових технологій. У статті вказується, що цифрові процедури запроваджені в американському цивільному судочинстві. Зокрема на стадії обміну сторонами претензійними документами, що є обов'язковою для всього американського цивільного процесу. Подання звернення заінтересованої особи до судових органів США за захистом порушених цивільних прав здійснюється шляхом подачі позовної заяви (complaint), що є частиною процедури обміну «змагальними документами» (pleading). Іншим обов'язковим елементом цієї процедури є подача відповідачем письмових запере-

The purpose of the article is to study the features of the application of modern digital technologies in civil proceedings in the United States of America. In the article, the author focused his attention on individual moments (stages) related to the digitalization of US justice. The author indicates that the basis for the widespread use of digital technologies in American civil proceedings is due to the fact that it was the USA that became the country where the first transistor was created, which became the basis of modern electronics, and later the USA became the birthplace of the first personal computer. The United States is a leader in the creation of modern digital products - software, Internet services, modern gadgets, etc. Along with the above, America is also a leader in the application of modern legal digital technologies. The article indicates that digital procedures have been introduced in American civil proceedings. In particular, at the stage of exchange of claim documents by the parties, which is mandatory for the entire American civil process. The submission of an interested person's appeal to the US courts for the protection of violated civil rights is carried out by filing a complaint, which is part of the procedure for exchanging "competition documents" (pleading). Another mandatory element of this procedure is the submission by the defendant of written objections to the stated claims (defense or answer). The form and

чень щодо заявлених позовних вимог (defense чи answer). Форма та зміст претензійних документів закріплені у Федеральних правилах цивільного процесу для районних судів США (надалі – ФПЦП США). Надалі зазначається, електронне забезпечення правосуддя в федеральних судах США здійснюється і в формі електронної публікації (e-posting) та системи подачі судових документів в електронному вигляді (e-filing), як і за спрощеною процедурою, що була описана вище. У разі подачі судових документів до відповідного федерального суду США у паперовій формі, адвокат повинен подати заяву «Про недотримання зобов'язання подачі документів в електронній формі», де обґрунтувати причини використання паперової форми документів (наприклад, конфіденційність документа, т.к. всі подані документи розміщуються у вільному доступі). Відповідно до нормативного акту – E-Government Act 2002 заявники повинні забезпечити, редагувати в електронних документах персональні дані учасників судового засідання. На сьогоднішній день система правосуддя Сполучених Штатів Америки використовує штучний інтелект у якості спеціальної електронної системи. Суди США перед початком розгляду справ застосовують платформу «eDiscovery», що є автоматизованою електронно-інформаційною системою, яка належить до штучного інтелекту машинного навчання, що дозволяє віднайти серед величезного масиву інформації (судових прецедентів) найкращій алгоритм вирішення спору, що виник між позивачем та відповідачем. Водночас сторони спірних правовідносин мають дати згоду на використання судом штучного інтелекту. Цифровізація американського судового процесу не містить відповідних обмежень, що є позитивом. Саме застосування цифрових технологій сприяє відкритості та доступності американського правосуддя. За результатами наукового дослідження автором були сформульовані висновки теоретичного характеру.

Ключові слова: цивільний процес, цивільне судочинство США, захисту ци-

content of the claim documents are enshrined in the Federal Rules of Civil Procedure for the US District Courts (hereinafter referred to as the US Federal Rules of Civil Procedure). It is further noted that electronic provision of justice in US federal courts is carried out in the form of electronic publication (e-posting) and the system for submitting court documents in electronic form (e-filing), as well as under the simplified procedure described above. In the case of filing court documents with the relevant US federal court in paper form, the lawyer must file a statement "On failure to comply with the obligation to file documents in electronic form", where the reasons for using paper form of documents should be substantiated (for example, confidentiality of the document, since all submitted documents are freely available). In accordance with the regulatory act – E-Government Act 2002, applicants must ensure that personal data of participants in the court session is edited in electronic documents. Today, the justice system of the United States of America uses artificial intelligence as a special electronic system. Before considering cases, US courts use the "eDiscovery" platform, which is an automated electronic information system that belongs to artificial intelligence of machine learning, which allows finding the best algorithm for resolving the dispute that has arisen between the plaintiff and the defendant among a huge array of information (court precedents). At the same time, the parties to the dispute must consent to the court's use of artificial intelligence. The digitalization of the American judicial process does not contain any relevant restrictions, which is a positive thing. It is the use of digital technologies that contributes to the openness and accessibility of American justice. Based on the results of the scientific study, the author formulated conclusions of a theoretical nature.

Keywords: civil procedure, US civil litigation, civil rights protection, intellec-

вільних прав, захист права інтелектуальної власності, захист речових прав, штучний інтелект, криптоактиви, NFT, цивільне судочинство

tual property rights protection, property rights protection, artificial intelligence, crypto assets, NFT, civil litigation

Вступ. Набуття Україною статусу кандидатства до членства в Європейському Союзі (надалі – ЄС) [1], ставить перед державою необхідність у вирішенні важливих соціально-політичних питань. До таких відноситься і питання правосуддя. Зарубіжний досвід свідчить, що запровадження в правосуддя іт-технологій дозволяє розширити можливості правового захисту порушеного або не визнаного права чи інтересу, зокрема: підвищити оперативність, значно зменшити економічне навантаження на учасників процесу та державу, підвищує рівень відкритості судової влади, що в кінцевому результаті підвищує рівень демократизації правосуддя.

Як відома Європа займає одне із провідних місць щодо застосування сучасних технологій в правовій сфері. Поруч із тим, цікавим для України представляється не тільки європейський досвід, а і досвід інших розвинутих країн, зокрема США.

Америка стала тією країною де був створений перший транзистор, який став основою сучасної електроніки, згодом США стала батьківщиною першого персонального комп'ютера. Сполучені Штати займають лідерство у створені сучасних цифрових продуктів – програмного забезпечення, інтернет-сервісів, сучасних гаджетів тощо. Поруч із зазначим Америка лідирує і у сфері застосування сучасних правових цифрових технологій.

Літературний огляд. Питанню дослідження зарубіжного цивільного судочинства, зокрема і американського судочинства, приділяли уваги таки вчені, як: С. Н. Абрамов, В. І. Бобрик, С. В. Васільєв, О. М. Ганкевич, О. О. Грабовська, К. В. Гусаров, А. О. Добровольський, Л. С. Дубчак, О. С. Захарова, Маріус Емберленд, В. В. Комаров, О. О. Штефан, О.Є. Юркіна та ін.

Мета і задачі дослідження у статті. Полягає у дослідженні питань, пов'язаних із особливостями застосування сучасних цифрових технологій у цивільному судочинстві США.

Дослідження виконано на підставі як загальнонаукових, так і спеціальних методів наукового пізнання.

Виклад основного матеріалу. У контексті поставленої мети найбільш цікавим представляється дослідження варто зупинитися на окремих моментах застосування цифрових технологій при розгляді цивільних спорів в американському суді.

Цифрові процедури запроваджені в американському цивільному судочинстві. Зокрема на стадії обміну сторонами претензійними документами, що є обов'язковою для всього американського цивільного процесу. Подання звернення заінтересованої особи до судових органів США за захистом порушених цивільних прав здійснюється шляхом подачі позовної заяви (complaint), що є частиною процедури обміну «змагальними документами» (pleading). Іншим обов'язковим елементом цієї процедури є подача відповідачем письмових заперечень щодо заявлених позовних вимог (defense чи answer). Форма та зміст претензійних документів закріплені у Федеральних правилах цивільного процесу для районних судів США (надалі – ФПЦП США) [2].

Позовна заява та заперечення відповідача становлять процесуальну основу процедури обміну процесуальними документів, яка в теорії та практиці американського цивільного процесу ще називається процедурою плідирування (pleading). Не дотримання позивачем або відповідачем зазначених правил призводить до того, що суд може ухвалити своє рішення на користь однієї зі сторін без проведення судового засідання.

Так, ст. 8 ФПЦП США встановлюється, якщо сторона на вимогу закону чи постанови суду не визначила письмово свою позицію щодо тверджень і фактів іншої сторони (крім розміру шкоди), то вона вважається такою що повністю визнала правову позицію протилежної сторони. Варто зазначити, що процесуальне право США дозволяє замінити процедуру обміну

претензійними документами процедурою складання та надання до суду єдиного документа, в якому сторони фіксують свою повну згоду щодо всіх фактичних обставин справи (§ 3222 Законів та правил цивільного процесу штату Нью-Йорк). За таких умов відсутня необхідність у підготовці справи до розгляду, виклику присяжних і дослідженні доказів [2].

Означена спрощена судова процедура може здійснюватися в електронному вигляді.

Наразі електронне забезпечення правосуддя в федеральних судах США здійснюється і в формі електронної публікації (e-posting) та системи подачі судових документів в електронному вигляді (e-filing), як і за спрощеною процедурою, що була описана вище.

У разі подачі судових документів до відповідного федерального суду США у паперовій формі, адвокат повинен подати заяву «Про недотримання зобов'язання подачі документів в електронній формі», де обґрунтувати причини використання паперової форми документів (наприклад, конфіденційність документа, т.к. всі подані документи розміщуються у вільному доступі). Відповідно до нормативного акту – E-Government Act 2002 заявники повинні забезпечити, редагувати в електронних документах персональні дані учасників судового засідання.

Використанням пароля та імені користувача, такий пароль видаються судом, до якого подаються відповідні документи.

Згідно федерального законодавства, документи, які подані з використанням наданого судом пароля вважаються такими, що подані від імені користувача та прирівнюються до власноруч підписаним документам. Варто зазначити, що за правилами сканування підпису (зображення підпису) заявника на документі або використання електронно-цифрового підпису не є обов'язковим. Після подачі документів відправник отримує повідомлення про прийняті документи і система автоматично сповіщає інших учасників судової справи, зареєстрованих в системі. Ті учасники (сторони) справи, які є незареєстрованими у системі – повідомляються в звичайному порядку особою, яка подає заяву до суду. Правові аспекти використання електронного документообігу, захисту конфіденційності вирішуються в судах США на основі спеціальних угод, що укладаються всіма учасниками процес [3].

Цікавим є питання застосування штучного інтелекту в американських судах.

На сьогоднішній день система правосуддя Сполучених Штатів Америки використовує штучний інтелект у якості спеціальної електронної системи.

Суди США перед початком розгляду справ застосовують платформу «eDiscovery», що є автоматизованою електронно-інформаційною системою, яка належить до штучного інтелекту машинного навчання, що дозволяє віднайти серед величезного масиву інформації (судових прецедентів) найкращій алгоритм вирішення спору, що виник між позивачем та відповідачем. Водночас сторони спірних правовідносин мають дати згоду на використання судом штучного інтелект [4].

Як відомо при розгляді судових справ в США заборонено використання фото-відео афіксації (art. 53 Federal Rule of Criminal Procedure), що, на думку окремих експертів створює умови непрозорості процесу.

Натомість, подібна заборона у федеральних судах не є абсолютною, а в більшості судів штатів, які розглядають 98% справ, фіксація процесу є дозволеною [5].

Особливістю судової системи США є те, що існують різні правила відносно застосування технічних пристроїв фіксування порядку розгляду справи у різних штатах та різних судових інстанціях. Таки правила можуть стосуватися окремо технічних пристроїв, а також осіб присутніх на засіданні суду, наприклад, це стосується портативних гаджетів фіксації, щодо присутніх осіб – представників засобів масової інформації ін. Також обмеження можуть стосуватися і кількості технічних пристроїв, що одночасно знаходяться в залі судового засідання, їх розміщення, освітлення під час зйомки, при розгляді окремих категорій справ. У деяких випадках фіксування процесу можливе лише з дозволу суду та за згодою сторін справи.

Цифровізація американського судового процесу не містить відповідних обмежень, що є позитивом.

Саме застосування цифрових технологій сприяє відкритості та доступності американського правосуддя.

Іт-технології вже стали реальністю американської правової системи, яка у подальшому буде розвиватися у напрямку діджиталізації за власною моделлю.

Вказане стосується всієї юридичної екосистеми США. У цьому плані цікавим представляється американська компанія DoNotPay, яка розвиває проєкт «штучний інтелект-юриста». Так, керівник вказаного стартапу заявив, що компанія заплатить 1 млн. доларів США юристу або стороні, яка виступатиме у Верховному Суді США, щоб випробувати можливості їхнього алгоритму на найвищому рівні [6].

DoNotPay, можна розглядати, як електронного адвоката. З допомогою такої платформи існує можливість вирішувати значну кількість спорів в онлайн режимі, зокрема спори щодо орендних відносин, розірвання шлюбу, спори з корпораціями (захист прав споживачів), що значно спрощує процедуру захисту порушеного права.

Широке застосування цифрових технологій в правовій системі США обумовлено появою в цивільному обороті нових видів активів – цифрових. До таких активів належать і NFT. Обіг таких активів стає базою для формування правовідносин нового типу. А це означає і появу нових категорій судових справ пов'язаних із цифровими активами. Подібні справи вже розглядаються судами США, і, вони, дійсно є цікавими з точки зору формування нової правозастосовчої практики (нових підходів щодо вирішення таких справ). Подібна практика буде корисною і для інших країн, з огляду на актуальність цифрових активів [7].

До прикладу, у 2021 році до федерального суду штату Нью-Йорк був поданий позов щодо визнання NFT NBA Top цінними паперами. Позивач – Jeeun Friel – стверджує, що NFT NBA Top Shot – це цифрові активи, які «отримують свою цінність з успіху чи невдачі проекту», і, отже, є цінними паперами, які мали бути зареєстровані комісією з цінних паперів і бірж. Як аргументи було зазначено: NBA Top Shot Moments продаються обмеженими дропами (common-rare-legendary), є вимога, щоб подальший продаж здійснювався на платформі NBA Top Shot, Dapper Labs отримує комісію за транзакції. Надалі позивач зазначає, що в сукупності виходить цифровий продукт, вартість якого зростатиме або падатиме залежно від дій NBA Top Shot. Крім того, процитовані коментарі користувачів про те, що ці NFT купуються з інвестиційною метою. Тобто NFT – засіб вкладення грошей із розумним очікуванням отримання прибутку [6].

Інша нова категорія справ – це спори пов'язані із криптовалютою. У таких справах існує питання щодо визначення сторін, зокрема відповідача, оскільки криптогаманці не містять даних щодо даних власників, осіб, які здійснюють транзакції.

Англо-американський правовій системі вже відомі спори пов'язані із криптосферою.

У 2022 році Високий суд Англії та Уельсу дозволив подавати позови у вигляді NFT. Це перша легалізація блокчейн-документів у західній юридичній практиці.

Це дозволило керівнику італійської гемблінг-фірми Microgame Фабриціо Д'Алої надіслати відповідні юридичні документи анонімним особам – відповідачам. Заявникові та суду не були відомі дані відповідачів (шахраїв), була тільки інформація відносно адресів віртуальних гаманців таких осіб [2].

Власник Microgame позивався до невідомого онлайн-брокера, який незаконним шляхом придбав криптовалюту на суму $2,3 млн. Цей переказ був відправлений на 2 гаманці, після чого злочинець перестав виходити на зв'язок.

Зазначене рішення дозволило Фабриціо Д'Алої подати до суду на криптошахраїв, відправивши їм позов через аірдроп NFT. Токенізовані документи були надіслані на обидва гаманці потенційних позивачів.

Подібне рішення Високого Суду створює правові можливості щодо захисту порушеного права на криптоактиви та переслідування невстановлених осіб, які незаконно привласнили подібні активи, якщо контактні дані шахраїв та шахрайських платформ більше не активні або невідомі. Це також створює базу для застосування нових правових технологій на основі блокчейну [2].

Отже, як бачимо застосування іт-технологій в правозастосовній практиці США обумовлю-

ється, також, і появою нових видів цивільних спорів щодо технологічних активів.

У підсумку, ми хотіли би зазначити, що американське процесуальне законодавство не містить обмежень щодо застосування сучасних технологій при вирішенні різних категорій цивільних справ. Наразі цифрові технології можуть застосовуються при вирішенні таких справ, як справи пов'язані із захистом права інтелектуальної власності, речових права тощо.

Висновки. Вищевикладене дозволяє дійти наступного.

Застосування цифрових технологій в цивільному судочинстві США сприяє транспарентності судового процесу, з огляду на законодавчу обмеженість фіксації судового процесу засобами фото-відео афіксації.

У американському цивільному процесі не існує обмежень щодо застосування цифрових технологій, що, безумовно, є позитивом.

Американське судочинство характеризується широким застосуванням штучного інтелекту при вирішенні широкої лінійки цивільних спорів.

Широке застосування цифрових технологій в правовій системі США обумовлено появою в цивільному обороті нових видів активів – цифрових.

Посилання:

1. The European Commission recommended granting Ukraine the status of a candidate for the EU. Site Radiosvoboda.org. URL: https://www.radiosvoboda.org/a/news-yevrokomisiya-chlenstvo-rekomendatsiya/31902586.html (дата звернення: 12.02.2025).

2. Andrii Shabalin, Olena Shtefan Use digital technologies in judicial proceedings in some countries of Europe and USA. Petita/ Jurnal Kajian IImu Hukum dan syariah. Number 246C/Petita/X/2023. 29/10/2023/ ID 218-Article Text-966-1-4-20230814. Indexed Scopus. Issn-P 2502-8006, Issn-E 2549-8274.

3. Petrovsky S.V. Organizational and legal problems of introducing information technologies in the judicial system: the experience of foreign. Retrieved from: www.Psv.yurclub. uk (дата звернення: 12.02.2025).

4. The first case in which this methodology was accepted as legally valid was Anti-Monopoly, Inc. v. Hasbro, Inc., 1995 WL 649934 (S.D.N.Y., Nov. 3, 1995), by Andrew Peck, magistrate in het Southern District of New York. In Da Silva Moore v. Publicis Groupe & MSL Group, No. 11 Civ. 1279 (ALC) (AJP) (S.D.N.Y., Feb. 24, 2012) Peck decided that eDiscovery is an acceptable way of searching for relevant digital information in applicable cases, in Rio Tinto PLC v. Vale S.A., et al., 2015 WL 872294 (S.D.N.Y., Mar. 2, 2015) he approved the parties' stipulated review protocol for the technology assisted review (TAR) of documents, noting judicial acceptance of the practice when proposed by the parties and the emerging issue of disclosure of the seed set used to train the program. And in Hyles v. City of New York, et al., No. 10 Civ. 3119 (AT) (AJP) (S.D.N.Y., Aug. 1, 2016) he wrote that "Even though TAR will be permitted in cases before his court, its use won't be mandated. In the United Kingdom, the practice was also recognized, in High Court of Justice Chancery Division, U.K. (2016). Pyrrho Investments Ltd v. MWB Property Ltd [2016] EWHC 256 (Ch).

5. Pisarev O. The camera has a place here. On the difference in the rules of video recording of court proceedings in USA and Ukraine as an example from practice. Site The Law and Business 2016. № 41. URL : https://zib.com.ua/ua/125831pro_vidminnist_pravil_videozyomki_sudovogo_procesu_v_ssha_ta.html (дата звернення: 12.02.2025).

6. DoNotPay. URL : https://donotpay.com/ (дата звернення: 12.02.2025).

7. Supreme court of the state of New York. Index no. 653134/2021 nyscef doc. no. 1 received nyscef: 05/13/202. URL : https://www.dandodiary.com/wp-content/uploads/sites/893/2021/06/Dapper-Labs-lawsuit-complaint.pdf (дата звернення: 12.02.2025).

Статтю було подано	31.03.2025	The article was submitted
Статтю було прийнято	18.04.2025	The article was accepted